

PIŠE: VEDRAN BENIĆ

Igre u mom srcu

MALO STRADIVARI, MALO GUARNERI...

Bilo je to jednog vrelog ljetnog dana u kolovozu 2001. Znam precizno godinu, jer smo tada Davor Mojaš i ja još jednom bili voditelji Press centra Ljetnih igara, nakon što smo prethodno na istom poslu odradili čak šest uzastopnih festivala (1985. -1990.). U Press ured, tada u Ulici od Puča, nonšalantno je ušetao slavni violončelist Mischa Maisky i ležerno rekao: "Idem tu nedaleko na pizzu. Pričuvajte mi cello dok se ne vratim!" Znajući da Maisky svira na instrumentu venecijanskoga majstora iz XVI-II. stoljeća, **Domenica Montagnane**, odmah sam telefonom nazvao tadašnjeg ravnatelja Igara **Miša Mihočevića**. "Stavite cello iza paravana", rekao je Mišo usvom stilu. "ARobi neka sjedne i ne skida pogled s nje ga dok se Maisky ne vrati!" Robi je **Robert Kisić**, tada pomoćna ruka u Pressu, a danas arhivist DLJI, od velike pomoći kad tražim podatke i ilustracije za ove moje priče.

Sjetio sam se anegdote s cellom nakon dojmljivoga koncerta **Romana Simovića** u Dvoru i najave nastupa **Alene Baeve**, za koje u programima piše da sviraju na violinama svjetski najpoznatijih graditelja gudačkih glazbala iz Cremona – **Antonija Stradivarija** i **Giusepea Guarnerija "del Gesù"** (nadi-

mak "od Isusa" dobio zbog monograma IHS kojim je obilježavao svoje instrumente).

Mnogi umjetnici ne žele, iz razumljivih razloga, isticati podatke o svojim dragocjenim glazbalima, no u dugoj povijesti Igara mogli su se čuti brojni rijetki gudački instrumenti. Ali, da u prvom dijelu koncerta netko svira na Stradivariju, a u drugom na Guarneriju del Gesù, mislim da je ipak svjetski raritet. Dogodilo se to 9.rujna 1955. u atriju Kneževa dvora na solističkom koncertu **Zlatka Balokovića** uz klavirsku pratnju **Iva Mačeka**, nakon što je dva dana prije bio solist i na koncertu Slovenske filharmonije pod ravnanjem **Lovra Matačića**. Nastupio je slavni hrvatski violinički virtuoz sa svoje dvije najvrijednije violine – Guarnerijevoj violini "King" koju je kupio par mjeseci prije, te Stradivarijevom "Labudem pjevu" u njegovom vlasništvu od 1932. godine, nazvanom tim imenom jer je bila zadnje glazbalo koje

Balokovićev koncert za uzvanike predsjednika Tita: grčki kraljevski par u Kneževom dvoru 1955.

je za života izradio veliki meštar **Antonio. Baloković** je, voden umjetničkom i kolekcionarskom strašću, uspio doći u posjed još dvije Stradivarijeve i jedne Guarnerijeve violine.

Roden u Zagrebu 1895. godine, **Zlatko Baloković** je od 1924. stalno živio u SAD, no uvijek je održavao vezu sa starim kra-

jem. Kao svjetska zvijezda bio je dočekan u Dubrovniku 1938. godine, kada je na Uskrs u Bondinom teatru otvorio novooosnovani dubrovački Muzički festival, rekavši da je iznimno sretan što "kao sin bijeloga Zagreba" može surađivati "u ova-kovoj priredbi hrvatske Atene". Svirao je u Dubrovniku i 1935.

uz desetu obljetnicu djelovanja "Dubrovačke filharmonije", te posjetio Grad jahtom 1932. U godinama II. svjetskog rata aktivno je potpomagao borbu **Titovih** partizana, pa je bio odlikovan i rado viden gost u novoj Jugoslaviji. Tako je već 1946. opet na svojoj jahti doputovao u Dubrovnik i 13. studenog održao koncert u teatru.

Zanimljivo je da je **Baloković** uz dva javna nastupa na Igrama 1955. održao i zatvoreni solistički koncert u jednoj od gornjih prostorija Kneževa dvora za probrane goste predsjednika **Tita** – grčkoga kralja **Pavla I.** i kraljicu **Frederiku**. Zanimljiv je taj koncert i po **Brozovoj** čudnoj pragmatičnoj metamorfizi u svega par godina, od zdušnoga pomagača komunističkih partizana koji su pod vodstvom generala **Markosa Vafeiadisa** u grčkom građanskom ratu okončanom 1949. htjeli svrgnuti monarhiju, do dandyja u šminkerskoj bijeloj maršalskoj uniformi na glamuroznom privatnom koncertu naručenom u čast nekoga drugoga nego – grčkoga kraljevskog para!

Poštujući želju pokojnoga supruga, **Joyce Borden Baloković** uručila je 1968. violinu "King" tadašnjoj zagrebačkoj JAZU, tako da se jedna od najdragocjenijih violine uopće na svijetu danas čuva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti.